



—
Верховний
Суд

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД
стану здійснення правосуддя
Касаційним цивільним судом у складі
Верховного Суду у I півріччі 2023 року

Київ 2023

Зміст

1. Здійснення цивільного судочинства Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду	3
--	---

1. Здійснення цивільного судочинства Касаційним цивільним судом у складі Верховного Суду

У I півріччі 2023 року на розгляд до Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду (КЦС) надійшло **10,5 тис.** процесуальних звернень: касаційних скарг, апеляційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими чи виключними обставинами, клопотань про визначення підсудності, загальна кількість яких значно збільшилась порівняно з аналогічним періодом 2022 року (понад 4 тис.), а саме на **66 %**. Переважну кількість нових надходжень до КЦС становили, як і в попередні звітні періоди, касаційні скарги (**10,3 тис.**).

У звітному періоді до кожного із суддів КЦС у середньому надійшло **292** процесуальні звернення (із розрахунку на середню кількість суддів, що становила **36** суддів).

Серед інших процесуальних звернень, що надійшли до КЦС упродовж I півріччя 2023 року, **72** апеляційні скарги, **96** клопотання про визначення підсудності, **38** заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими та **5** – за виключними обставинами.

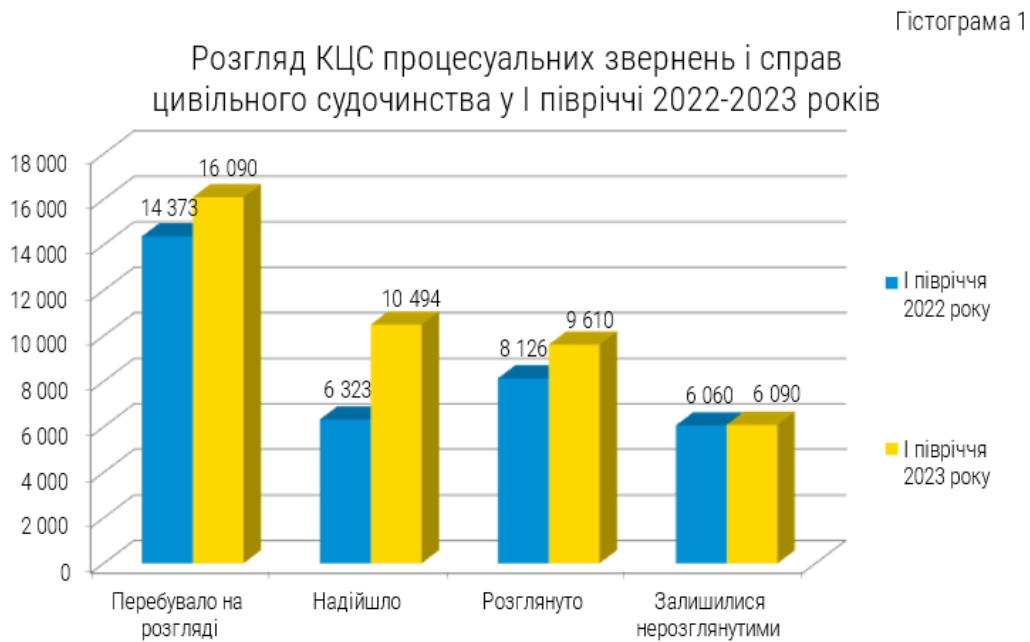
З урахуванням справ і матеріалів, не розглянутих на початок звітного періоду, на розгляді у КЦС у I півріччі 2023 року перебувало **16,1 тис.** справ та матеріалів, що на 1,7 тис., або на 11,9 % більше порівняно з I півріччям 2022 року.

Середня кількість справ і матеріалів, що перебували на розгляді у звітний період, із розрахунку на одного суддю КЦС становила **447** одиниць.

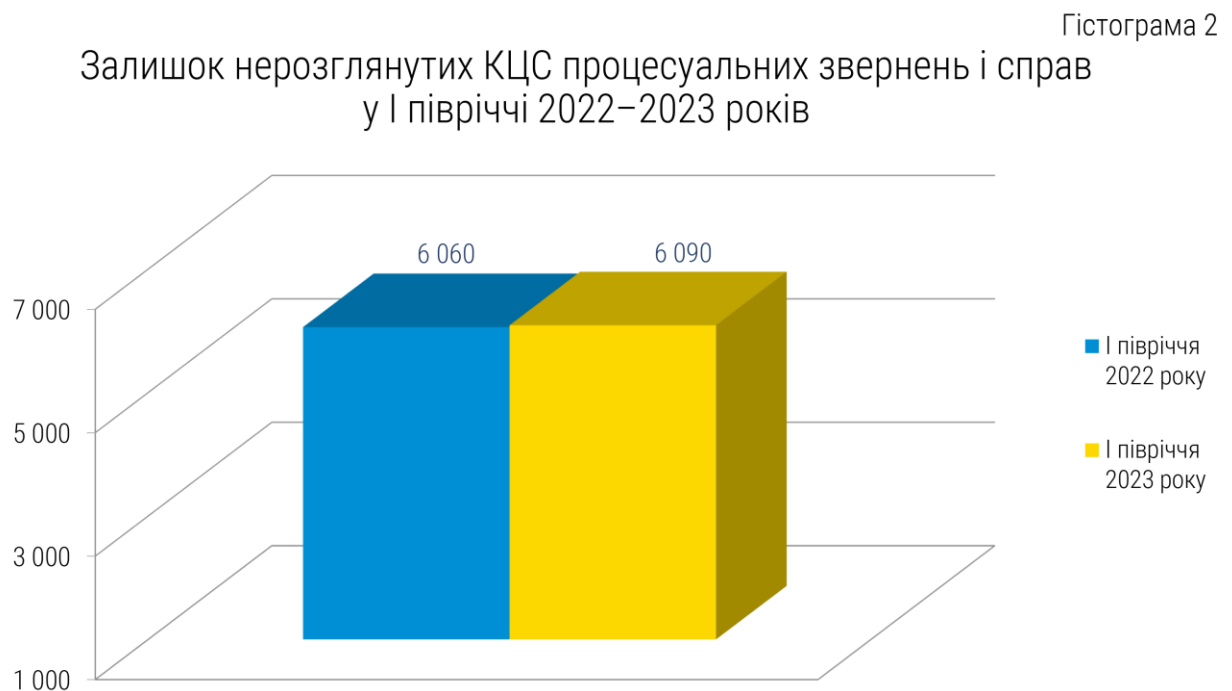
Упродовж I півріччя 2023 року судьями КЦС усього ухвалено **20,6 тис.** судових рішень, із них понад **9,6 тис.** судових рішень, якими завершено розгляд справ і матеріалів, що становить 59,7 % від тих, що перебували на розгляді (гістограми 3 та 4).

Середня кількість розглянутих процесуальних звернень і справ у звітному періоді із розрахунку на одного суддю КЦС становила понад **267** одиниць.

Показники надходження та розгляду цивільних справ і матеріалів КЦС у I півріччі 2022–2023 років відображено на гістограмі 1.



Залишок нерозглянутих касаційних та апеляційних скарг, справ, заяв та клопотань становить **6,1 тис.** (гістограма 2), або 37,8 % від тих, що перебували на розгляді у КЦС.



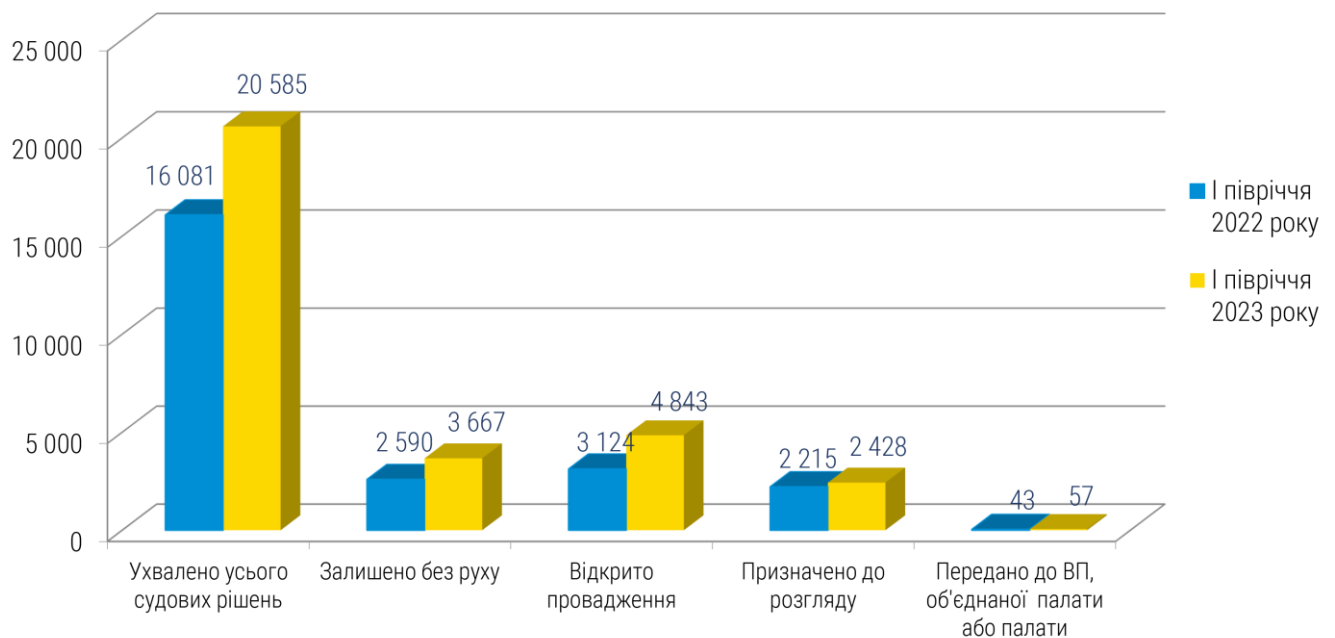
У звітному періоді на розгляд палати передано 1 справу, на розгляд об'єднаної палати передано 19 справ та 37 справ – на розгляд Великої Палати Верховного Суду (повернуто 22 справи).

Кількість окремих думок, висловлених суддями КЦС у I півріччі 2023 року, становила 255.

У I півріччі 2023 року суддями КЦС ухвалено 3 окремі ухвали.

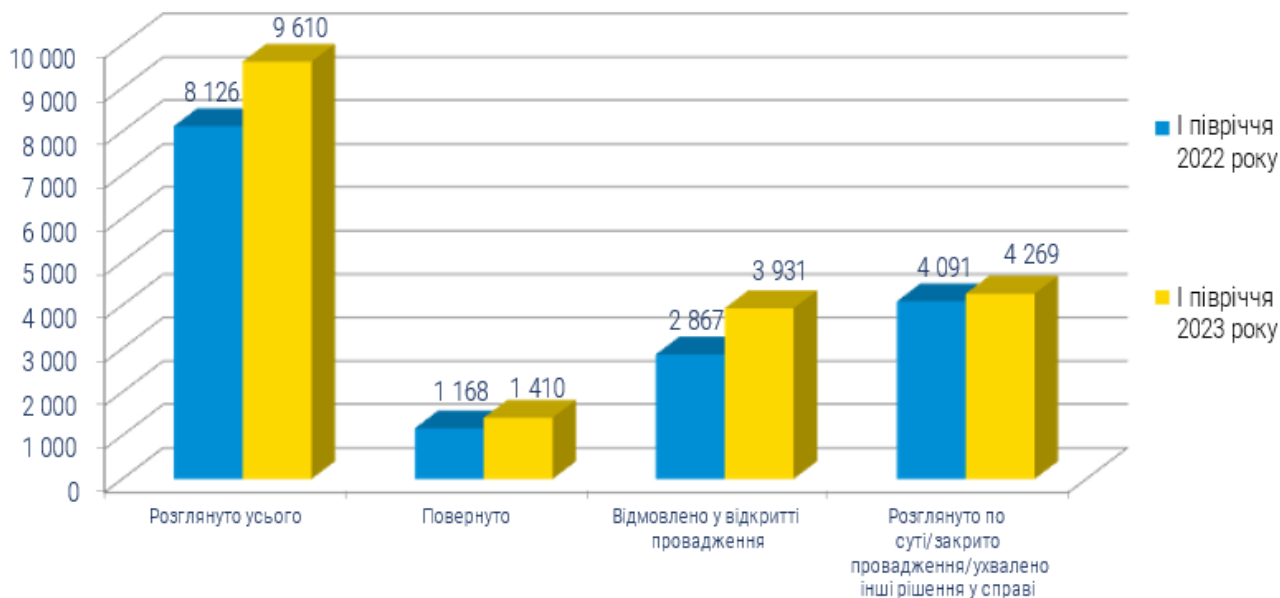
Гістограма 3

Ухвалено КЦС судових рішень у I півріччі 2022–2023 років



Гістограма 4

Розгляд КЦС процесуальних звернень і справ у I півріччі 2022–2023 років



На розгляді у КЦС (з урахуванням нерозглянутих на початок звітного періоду) знаходилося понад **15,8 тис.** касаційних скарг і справ. Розглянуто (з урахуванням повернутих, у яких відмовлено у відкритті провадження, або закрито провадження) **9,4 тис.**, або 59,3 % від тих, що знаходились на розгляді. За результатами розгляду у понад 3,9 тис. випадках було відмовлено у відкритті провадження, що становило 24,8 % від загальної кількості касаційних скарг, що перебували на розгляді, із них у понад 1,9 тис. – за малозначністю, у 806 – у зв'язку із тим, що касаційну скаргу визнано необґрунтованою, 84 – за необґрунтованістю, оскільки є висновок Верховного Суду у подібних правовідносинах, та у 1,1 тис. – з інших підстав; повернуто з різних підстав понад 1,4 тис. скарг, або 8,6 % від тих, що знаходились на розгляді.

За результатами судового розгляду колегіями суддів скасовано **1,3 тис.** судових рішень, ухвалених місцевими чи апеляційними судами, що становить **33,6 %** від переглянутих (3,9 тис.), що на 0,4 % менше порівняно з I півріччям 2022

року (33,2 %); змінено **262** судові рішення, або **6,6 %** від переглянутих (у I півріччі 2022 року цей показник становив 6,5 %).

Із загальної кількості скасованих судових рішень:

527 (39,3 %) скасовано з направленням справи на новий розгляд;

391 (29,2 %) – із ухваленням нового рішення;

218 (16,3 %) – із залишенням у силі рішення суду першої інстанції;

66 (4,9 %) – із закриттям провадження у справі/залишенням заяви без розгляду;

98 (7,3 %) – із направленням справи для продовження розгляду.

Упродовж I півріччя 2023 року КЦС скасував 4 справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення (3 - з факту смерті, 1 – з факту народження), по 2 судових рішення у справах: про передачу безхазяйної нерухомої речі у комунальну власність та про визнання фізичної особи недієздатною (**по 100 %**); у спорах, що виникають із правочинів, зокрема договорів страхування – скасовано **60 %** (із 5 переглянутих 3 судових рішень скасовано); у справах щодо припинення права користування земельною ділянкою, що виникають з договорів купівлі-продажу земельної ділянки та про відшкодування шкоди завданої майну фізичних або юридичних осіб – по **57,1 %** (в обох випадках із 7 переглянутих судових рішень по 4 судових рішення скасовано).

Найменший відсоток скасованих судових рішень спостерігається у спорах, що виникають із сімейних відносин, зокрема, про встановлення батьківства або материнства – **11,1 %** від загальної кількості переглянутих (із 9 переглянутих судових рішень лише 1 скасовано), у спорах про виплату заробітної плати – **15,0 %** (із 20 переглянутих 3 судових рішення скасовано) та у справах про видачу і продовження обмежувального припису – **15,4 %** (із 13 переглянутих 2 судових рішення скасовано).

Протягом звітнього періоду у майже **2,4 тис.** справ судові рішення було залишено без змін, або **59,9 %** від переглянутих, що на 1,2 % менше порівняно з I півріччям 2022 року (61,1 %).

Найбільша кількість скасованих судових рішень у Донецькій (44,7 % від загальної кількості переглянутих), Закарпатській (42,4 %), Дніпропетровській (39,9 %) та Тернопільській областях (39,8 %) областях. Найменша кількість скасованих судових рішень у Луганській (11,1 % від загальної кількості переглянутих), Хмельницькій (19,1 %) та Сумській (19,5 %) областях.

Серед розглянутих касаційних скарг за категоріями цивільних справ більшість, як і в минулі роки, становлять справи позовного провадження, зокрема спори, що виникають із договорів (2,7 тис. справ, або 29,1 % від кількості справ позовного провадження), із них 1,2 тис. – справи, що виникають з договорів позики, кредиту, банківського вкладу (44,9 % від усіх переглянутих справ зі спорів, що виникають з договорів). Розглянуто значну кількість справ про відшкодування шкоди (понад 1,1 тис., або 12,5 %), спорів, що виникають із трудових правовідносин (1,1 тис., або 12,6 %), спорів, що виникають із земельних правовідносин (875, або 9,6 %), спорів про право власності та інші речові права (869, або 9,5 %), спорів, що виникають із сімейних правовідносин (808, або 8,8 %).

На кінець звітної періоду залишилися нерозглянутими понад **6 тис.** касаційних скарг і справ, або 37,8 % від тих, що перебували на розгляді.

На розгляді у КЦС упродовж I півріччя 2023 року перебувало **51** заява про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. За результатами розгляду 29 заяв повернуто, у 4 – відмовлено у відкритті провадження та 1 – закрито. Розглянуто по суті 14 заяв, за результатами розгляду яких 1 заяву залишено без розгляду, у задоволенні решти заяв відмовлено. Залишились нерозглянутими 3 заяви.

У звітному періоді на розгляді у КЦС знаходилось **98** клопотань (подань) про визначення підсудності, з яких 97 розглянуто. За результатами розгляду 39 клопотань задоволено; у 51 - у задоволенні відмовлено та 7 повернуто.

Крім того, упродовж I півріччя 2023 року на розгляді у КЦС перебувало **113** апеляційних скарг на ухвали суду апеляційної інстанції щодо рішень третейських

судів (28) та міжнародного комерційного арбітражу, серед яких більшість становлять апеляційні скарги на ухвали щодо міжнародного комерційного арбітражу (85). Із загальної кількості апеляційних скарг, які знаходились на розгляді у звітному періоді, розглянуто 59 справи по суті апеляційної скарги, за результатами чого 15 судові рішення скасовано, 3 рішення змінено, у задоволенні 41 скарги відмовлено та судові рішення залишено без змін; на кінець звітного періоду не розглянуто 39 апеляційних скарг і справ.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua